

Takže 31. března 1939, 16 dní poté, co Hitler vstoupil do Prahy, Británie, která si do té doby „nevšimla“ agresivní povahy Německa a postoupila Hitlerovi Rakousko a Československo a pokorně mu dala Sársko a Porýní, byla nyní připravena bojovat. Toho dne britský premiér Neville Chamberlain přišel s **oficiálním prohlášením**, ve kterém se uvádělo „v případě jakékoliv akce, která jasně ohrožuje polskou nezávislost a které se polská vláda rozhodne vzdorovat“, poskytne Velká Británie podporu Varšavě.

Nebylo to Německo, ale Polsko a Velká Británie, kdo porušil vlastní smlouvy! Polsko porušilo **německo-polskou smlouvu** tím, že oznámilo mobilizaci, a pak ji porušilo opět, když akceptovalo britské sliby o zaručení jeho bezpečnosti. Smlouva mezi Polskem a Německem vylučovala jakýkoliv konflikt mezi těmito dvěma zeměmi, a po podepsání smlouvy s Brity pak byli Poláci zavázáni bojovat v případě anglo-německé války s Němci. Navíc podepsání smlouvy s Varšavou a poskytnutí záruk bylo v rozporu s britsko-německou smlouvou. Doplňková dohoda k Mnichovské dohodě uváděla, že ani Německo, ani Anglie nemohou vstoupit do jakýchkoliv politických závazků bez předchozích vzájemných konzultací. Ale Británie byla nyní vázána vyhlásit Němcům válku, pokud vypukne konflikt mezi nimi a Polskem!

Evropští diplomaté se po hlavě vrhli do porušení smluv vlastních zemí s Německem, a tím demonstrovali Hitlerovi, že musí zmírnit svoji bezohlednost (či si to aspoň mysleli). Hitler se později choval přesně stejným způsobem, ale je důležité pochopit, že v žádném případě nebyl v této oblasti prvním. Tato situace byla ještě o to dramatičtější, protože Britové byli nyní připraveni bojovat s Němci nejen kvůli Polsku – Británie nabídla také záruku za bezpečnost Rumunska. Francouzi se připojili ke svým britským protějškům a poskytli stejné záruky. A to znamenalo, že Británie a Francie mařily německou zahraniční politiku na všech frontách. Bez svolení Londýna a bez riskování války s Anglií byly ruce Německa svázané. Vyjma, samozřejmě, jednoho směru, ve kterém mohla německá armáda postupovat bez toho, aby se dotkla gentlemanů v Londýně.

Britský premiér Neville Chamberlain, držící kopii doplňkové britsko-německé deklarace (1) u letadla po návratu z Mnichova, září 1938

Ale neúnavný tlak na Hitlera přinesl zpětný ráz. Ve svém slavném projevu 28. dubna 1939 Führer vypověděl polsko-německý pakt o neútočení, jakož i anglo-německou námořní dohodu. Ale neudělal to proto, že „chtěl ovládnout svět“, ale proto, že Poláci a Britové již porušili své dohody s Německem (třebaže neoficiálně) tím, že podepsali dohodu spolu.

Než aby se opět podvolil „poručnictví“ Británie, Hitler se svým „mecenášům“ postavil. A rozhodl se odstranit Polsko, svého nepředvídatelného a nepřátelského souseda. Nicméně Hitler nebyl idiot. Pamatoval si první světovou válku velmi dobře a nikdy by se nerozhodl zaútočit na Polsko a čelit vyhlídkám na boj na dvou frontách (proti Sovětskému svazu na jedné straně a proti Británii a Francii na druhé). Aby takový krok učinil, musel být přesvědčen, že ani Londýn, ani Paříž ve prospěch Polska nezakročí. V takovém scénáři by Britové a Francouzi zůstali mimo válku a (v souladu se svými starými plány) by do bojů vstoupili jen poté, co by se Rusové a Němci vzájemně vykřváceli.

Polsko směřovalo k tomu, aby ho čekal stejný osud, jako Československo a Rakousko. Poláci museli být obětováni na oltář politické praktičnosti. Londýn přiměl Varšavu přerušit své „přátelství“ s Německem, a poté bylo primárním úkolem udržet polsko-německou krizi na

Varsava v roce 1939

potřebném vrcholu. Velká Británie slíbila podpořit a pomoci Polsku, ale ve skutečnosti nehnula ani prstem. Britové se začali s ratifikací polsko-britské smlouvy loudat. Ta byla podepsána 6. dubna 1939, ale v praxi nenabyla polsko-britská smlouva účinnosti (tj. nebyla ratifikována) dříve, než 25. srpna.

Londýn a Paříž neměly naprosto žádný zájem na zničení agresivního německého Wehrmachtu, ale na zajištění jeho rozhodného vítězství nad armádou svého spojence, Polska. Drtivá porážka Polska měla

být rychlá a za minimálního krvácení německé armády. „Rychlá“ proto, že Němci nebyli připraveni na zdlouhavou válku a neměli dostatečné zásoby zbraní, a „bez velkých ztrát“ proto, aby se Hitler mohl odtud přesunout přímo do SSSR. Pokud by německá armáda utrpěla katastrofální ztráty v Polsku, nebyla by schopna jít do války s Ruskem/SSSR.

Cílem britské a francouzské politiky nebylo vytvořit hnutí odporu, které by zajistilo Hitlerovu rychlou porážku, ale úmyslem bylo vytvořit co nejpříznivější situaci pro likvidaci Polska Německem.

V příští kapitole se podíváme na nejzajímavější období před započítím druhé světové války – na diplomatické manévry během léta 1939, které vyvrcholily v neslavně známém paktu Molotov-Ribbentrop.

Poznámka:

Den po podpisu Mnichovské dohody britský premiér, Neville Chamberlain, pozval Hitlera na soukromý pohovor. Náhle vytáhl z kapsy kus papíru: „My, německý Führer a kancléř a britský premiér, jsme dnes uskutečnili další setkání a dohodli jsme se na uznání, že otázka anglo-německých vztahů má pro tyto dvě země a Evropu nejvyšší význam,“ stojí v dokumentu. A „dohoda podepsaná včera v noci a anglo-německá námořní dohoda“ jsou považovány vůdci těchto dvou zemí za „symbol přání“ obou zemí „nikdy proti sobě neválčit“. Historici obvykle na tento dokument „zapomínají“. Nicméně tato nepřilíš výstavní dohoda, která zajišťovala, že Hitlerova agrese bude směrem na východ, musela existovat. Chamberlainův návrat z Mnichova do Londýna zobrazovaný v historických dokumentárních filmech. Stojí u svého letadla, mává kusem papíru a hlasitě prohlašuje: „Mír pro naši dobu!“ A publikum si myslí, že drží kopii Mnichovské dohody. Ale ve skutečnosti svírá v ruce Neville Chamberlain tuto doplňkovou britsko-německou deklaraci.